

Lecția 5

0501. Vocabular ([audio](#))

ἀγαθός, ἡ, ὄν *bun*

ἄλλος, η, ο *altul*

δίκαιος, α, ον *drept, neprihănit*

ἐγείρω *mă trezesc, mă deștept din somn, înviez, mă scol la viață*

ἔρημος, ἡ *deșert, pustiu*

ἔσχατος, η, ον *ultimul, cel din urmă*

κακός, ἡ, ὄν *rău*

καλός, ἡ, ὄν *frumos, bun*

κύριος, ὁ *domn, stăpân*

μικρός, ἄ, ὄν *mic*

νεκρός, ἄ, ὄν *mort*

ὄ, ἡ, τό *art. hotărât. m., f., n.*

ὁδός, ἡ *drum, cale*

πιστός, ἡ, ὄν *credincios, devotat*

πρῶτος, η, ον *primul, cel dintâi*

0502. Adjective feminine de declinarea a II-a

Se va observa că ἔρημος și ὁδός sunt feminine, cu toate că majoritatea substantivelor de declinarea a II-a care se termină în -ος sunt masculine.

0503. Declinarea adjectivului ἀγαθός ([audio](#))

	Singular			Plural		
	Masculin	Feminin	Neutru	Masculin	Feminin	Neutru
N	ἀγαθός	ἀγαθή	ἀγαθόν	ἀγαθοί	ἀγαθαί	ἀγαθά
G	ἀγαθοῦ	αγαθῆς	ἀγαθοῦ	ἀγαθῶν	ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
D	ἀγαθῶ	ἀγαθῆ	ἀγαθῶ	ἀγαθοῖς	ἀγαθαῖς	ἀγαθοῖς
A	ἀγαθόν	ἀγαθήν	ἀγαθόν	ἀγαθούς	ἀγαθάς	ἀγαθά
V	ἀγαθέ	ἀγαθή	ἀγαθόν	ἀγαθοί	ἀγαθαί	ἀγαθά

0504. Acest tablou, ca de altfel toate modelele de declinare a adjectivelor și articolului, etc., ar trebui învățat citindu-i formele pe orizontală și nu pe verticală. Adică, se va citi mai întâi nominativul singular la toate genurile, apoi genitivul singular la toate genurile, etc.

0505. Se va observa că masculinul adjectivului ἀγαθός este declinat exact ca un substantiv masculin de declinarea a II-a, femininul exact ca un substantiv feminin în η de declinarea I, iar neutru exact ca un substantiv neutru de declinarea a II-a.

0506. Studentul va învăța declinarea adjectivelor μικρός și δίκαιος, folosind paradigmele prezentate mai jos.

0507. Declinarea adjectivului μικρός (audio)

	<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
	<i>Masculin</i>	<i>Feminin</i>	<i>Neutru</i>	<i>Masculin</i>	<i>Feminin</i>	<i>Neutru</i>
<i>N</i>	μικρός	μικρά	μικρόν	μικροί	μικραί	μικρά
<i>G</i>	μικροῦ	μικράς	μικροῦ	μικρῶν	μικρῶν	μικρῶν
<i>D</i>	μικροῦ	μικρᾶ	μικροῦ	μικροῖς	μικραῖς	μικροῖς
<i>A</i>	μικρόν	μικράν	μικρόν	μικρούς	μικράς	μικρά
<i>V</i>	μικρέ	μικρά	μικρόν	μικροί	μικραί	μικρά

0508. Declinarea adjectivului δίκαιος (audio)

	<i>Singular</i>			<i>Plural</i>		
	<i>Masculin</i>	<i>Feminin</i>	<i>Neutru</i>	<i>Masculin</i>	<i>Feminin</i>	<i>Neutru</i>
<i>N</i>	δίκαιος	δικαία	δίκαιον	δίκαιοι	δίκαιαι	δίκαια
<i>G</i>	δικαίου	δικαίας	δικαίου	δικαίων	δικαίων	δικαίων
<i>D</i>	δικαίῳ	δικαία	δικαίῳ	δικαίοις	δικαίαις	δικαίοις
<i>A</i>	δίκαιον	δικαίαν	δίκαιον	δικαίους	δικαίας	δίκαια
<i>V</i>	δίκαιε	δικαία	δίκαιον	δίκαιοι	δίκαιαι	δίκαια

0509. Se va observa că la femininul adjectivelor de mai sus (μικρός și δίκαιος) avem la cazurile oblice (genitiv și dativ) α și nu η, deoarece în primul caz litera precedentă este ρ iar în al doilea este τ (vezi 0410).

0510. Accentul la genitiv plural la toate adjectivul de declinarea a II-a și I urmează regula normală a substantivului (vezi 0109) și nu regula specială pentru substantivele de declinarea I (vezi 0406).

0511. Declinarea articolului ([audio](#))

	Singular			Plural		
	Masculin	Feminin	Neutru	Masculin	Feminin	Neutru
N	ὁ	ἡ	τό	οἱ	αἱ	τά
G	τοῦ	τῆς	τοῦ	τῶν	τῶν	τῶν
D	τῷ	τῇ	τῷ	τοῖς	ταῖς	τοῖς
A	τόν	τήν	τό	τούς	τάς	τά

0512. Formele ὁ, ἡ, οἱ, αἱ sunt *proclitice*. Proclitica este un cuvânt foarte strâns legat de cuvântul care-i urmează astfel încât nu are propriul său accent.

0513. Se va observa că articolul este declinat la fel ca adjectivul ἀγαθός cu următoarele trei excepții:

- (1) formele proclitice neregulate ὁ, ἡ, οἱ, αἱ;
- (2) forma τό la nominativ și acuzativ singular neutru (și nu τόν);
- (3) absența vocativului.

0514. Acordul

Adjectivele și articolul se acordă cu substantivele pe care le determină, în gen, număr și caz.

Exemple: ([audio](#))

1. ὁ λόγος, τοῦ λόγου, τῷ λόγῳ, βλέπω τὸν λόγον, οἱ λόγοι, τῶν λόγων, τοῖς λόγοις, βλέπω τοὺς λόγους.
2. τό δῶρον, τοῦ δώρου, etc.
3. ἡ ὥρα, τῆς ὥρας, τῇ ὥρᾳ, βλέπω τὴν ὥραν, αἱ ὥραι, etc.
4. ἡ ὁδός (vezi 0502), τῆς ὁδοῦ, τῇ ὁδῷ, βλέπω τὴν ὁδόν, αἱ ὁδοί, τῶν ὁδῶν, ταῖς ὁδοῖς, βλέπω τὰς ὁδοὺς.
5. καλὸς λόγος, etc., καλὴ ὥρα, καλὴ ὁδός, etc.

0515. Utilizarea articolului

Modul de utilizare a articolului în limba greacă corespunde în general cu modul de utilizare a articolului hotărât în limba română. Astfel, λόγος înseamnă *cuvânt* sau *un cuvânt*; ὁ λόγος înseamnă *cuvântul*; λόγοι înseamnă *cuvinte* sau *niște cuvinte*; οἱ λόγοι înseamnă *cuvintele*.

0516. Articolul nu a existat în limba indoeuropeană comună. O dovadă în acest sens este lipsa lui în limba latină și în limba greacă mai veche - cea folosită în poemele homerice, de exemplu. Articolul a fost preluat dintr-un vechi pronume demonstrativ.

0517. Articolul însoțește chiar și nume proprii de persoane; nu însoțește însă cuvintele care definesc relațiile de familie și nici numele predicativ.

0518. Utilizarea atributivă și predicativă a adjectivului

Adjectivele pot fi folosite în două moduri distincte: (1) atributiv și (2) predicativ. În expresia *cuvântul bun*, adjectivul *bun* este în poziție atributivă: el ne spune la *ce fel* de cuvânt ne referim. Nu ne referim la toate cuvintele, sau la orice cuvânt, ci doar la cuvântul care este *bun*.

În expresia *cuvântul este bun*, adjectivul *bun* este în poziție predicativă: împreună cu verbul *este*, el realizează o apreciere legat de subiect, *cuvântul*.

În limba greacă, distincția între adjectivul atributiv și cel predicativ este de o extremă importanță; așa cum se va observa mai târziu, câteva din cele mai importante și mai caracteristice părți ale gramaticii grecești se bazează pe această distincție.

0519. Expresia *cuvântul bun* poate fi formulată în limba greacă în două moduri comune: $\acute{\omicron} \acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\acute{\omicron}\varsigma \lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron\varsigma$ sau $\acute{\omicron} \lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron\varsigma \acute{\omicron} \acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\acute{\omicron}\varsigma$.

Se va observa că ceea ce este caracteristic legat de această poziție atributivă a adjectivului grecesc este faptul că adjectivul vine imediat după articol. Cea de-a doua din alternative este foarte asemănătoare situației din limba română când formulăm această expresie astfel: *cuvântul cel bun*.

0520. Expresia *cuvântul este bun* poate fi formulată în limba greacă în două moduri:

$\acute{\omicron} \lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron\varsigma \acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\acute{\omicron}\varsigma$ sau $\acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\acute{\omicron}\varsigma \acute{\omicron} \lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron\varsigma$.

(Verbul poate fi omis). Ceea ce este caracteristic legat de această poziție predicativă în limba greacă este faptul că adjectivul *nu* vine imediat după articol.

0521. Studentul își va fixa în minte această distincție citind cu voce tare în mod repetat expresii ca cele de mai sus și altele asemănătoare, până când fraza $\acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\acute{\omicron}\varsigma \acute{\omicron} \lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron\varsigma$ ajunge să însemne pentru el, fără să trebuiască să facă o traducere conștientă, *bun (este) cuvântul*, și ajunge să fie complet disociat de ideea *cuvântul cel bun*. În acest fel se va așeza o temelie solidă pentru stăpânirea unei importante părți a sintaxei grecești.

0522. Exerciții de repetare a pozițiilor atributivă și predicativă a adjectivului ([audio](#))

Poziția atributivă

$\acute{\omicron} \acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\acute{\omicron}\varsigma \lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron\varsigma$ $\acute{\omicron} \lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron\varsigma \acute{\omicron} \acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\acute{\omicron}\varsigma$	<i>cuvântul (cel) bun (Nominativ, sg.)</i>
$\eta \acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\eta \acute{\epsilon}\kappa\kappa\lambda\eta\sigma\iota\acute{\alpha}$ $\eta \acute{\epsilon}\kappa\kappa\lambda\eta\sigma\iota\acute{\alpha} \eta \acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\eta$	<i>biserica (cea) bună (N, sg.)</i>
$\eta \kappa\alpha\kappa\eta \kappa\alpha\rho\delta\iota\acute{\alpha}$ $\eta \kappa\alpha\rho\delta\iota\acute{\alpha} \eta \kappa\alpha\kappa\eta$	<i>inima (cea) rea (N, sg.)</i>
$\tau\omicron\upsilon\varsigma \mu\iota\kappa\rho\upsilon\varsigma \omicron\iota\kappa\omicron\upsilon\varsigma$ $\tau\omicron\upsilon\varsigma \omicron\iota\kappa\omicron\upsilon\varsigma \tau\omicron\upsilon\varsigma \mu\iota\kappa\rho\upsilon\varsigma$	<i>casele (cele) mici (Acuzativ, pl.)</i>

τὰς κακάς ὁδοὺς τὰς ὁδοὺς τὰς κακάς	<i>căile (cele) rele (A, pl.)</i>
τῇ μικρᾷ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ μικρᾷ	<i>bisericii (celei) mici (Dativ, sg.)</i>
τοῦ ἐσχάτου ἀδελφοῦ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἐσχάτου	<i>al fratelui (celui) din urmă (Genitiv, sg.)</i>
τοῖς πιστοῖς ἀνθρώποις τοῖς ἀνθρώποις τοῖς πιστοῖς	<i>oamenilor (celor) credincioși (Dativ, pl.)</i>

Poziția predicativă

ὁ λόγος ἀγαθός ἀγαθὸς ὁ λόγος	<i>cuvântul este bun sau: bun este cuvântul</i>
ἡ ἐκκλησία ἀγαθὴ ἀγαθὴ ἡ ἐκκλησία	<i>biserica este bună</i>
ἡ καρδιά κακὴ κακὴ ἡ καρδιά	<i>Inima este rea</i>
οἱ οἴκοι μικροί μικροὶ οἱ οἴκοι	<i>casele sunt mici</i>
αἱ ὁδοὶ κακαί κακαὶ αἱ ὁδοί	<i>drumurile sunt rele</i>
ἡ ἐκκλησία μικρὰ μικρὰ ἡ ἐκκλησία	<i>biserica este mică</i>
ὁ ἀδελφὸς ἔσχατος ἔσχατος ὁ ἀδελφός	<i>fratele este la urmă</i>
οἱ ἄνθρωποι πιστοί πιστοὶ οἱ ἄνθρωποι	<i>oamenii sunt credincioși</i>

0523. Se va observa că distincția între pozițiile atributivă și predicativă a adjectivului se poate face în limba greacă numai atunci când substantivul este articulat: expresiile ἀγαθὸς λόγος sau λόγος ἀγαθός (substantivul aici neavând articol) pot ambele să însemne fie (un) cuvânt bun (atributiv) fie un cuvânt este bun (predicativ).

0524. Utilizarea adjectivului ca substantiv

Adjectivul poate fi folosit ca substantiv, în special dacă are articol. Exemple:

(1) ἀγαθός poate însemna om bun, ἀγαθή femeie bună, ἀγαθόν lucru bun; ἀγαθοί oameni buni, ἀγαθαί femei bune, ἀγαθά lucruri bune; (2) ὁ ἀγαθός înseamnă omul bun, ἡ ἀγαθή femeia bună, τὸ ἀγαθόν lucrul bun; οἱ ἀγαθοί oamenii buni, αἱ ἀγαθαί femeile bune, τὰ ἀγαθά lucrurile bune.

0525. Este un lucru obișnuit și în limba română să se folosească uneori adjectivul fără a se adăuga substantivul om sau femeie. Astfel, οἱ ἀγαθοί se poate traduce foarte bine prin cei buni, în înțelesul de oamenii cei buni; sau οἱ νεκροί se poate traduce prin cei morți, în înțelesul de oamenii morți, etc.

0526. Exerciții

A. Traduceți în limba română (audio):

1. ἀγαθὴ ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ βασιλεία κακῆ.
2. ἡ κακὴ καρδιά τῶν ἀνθρώπων γινώσκει θάνατον.

Observație: anticipând un principiu care va fi studiat mai târziu, θάνατον se va traduce aici prin "moartea" și nu "moarte". Problemele de aplicare a articolului în limba greacă sunt destul de complexe și nu pot fi exprimate printr-o regulă simplă. Pentru moment însă vom afirma că substantivele comune care definesc noțiuni cu sens unic (de exemplu „Dumnezeu”, „noapte”, „zi”) pot avea sens articulat chiar dacă articolul nu este prezent în mod explicit. (În exercițiile anterioare, când încă nu se studiase articolul, traducerea sunt poate mai rigide și au avut rolul principal de a familiariza studentul cu noțiunile studiate până în acel moment, chiar dacă sensul frazelor nu a fost întotdeauna în concordanță cu ceea ce limbajul uzual ar cere).

3. οἱ ἀπόστολοι βλέπουσι τοὺς μικροὺς οἴκους καὶ τὰς κακὰς ὁδοὺς.
4. οἱ δοῦλοι οἱ κακοὶ λύουσι τὸν οἶκον τοῦ ἀποστόλου.
5. οἱ κακοὶ λύουσι τὸ ἱερόν.
6. ὁ κύριος τῆς ζωῆς ἐγείρει τοὺς νεκρούς.
7. οἱ λόγοι τῆς ἀληθείας διδάσκουσι τοὺς ἄλλους ἀποστόλους.
8. οἱ δίκαιοι λαμβάνουσι τὰ δῶρα τοῦ κυρίου τὰ καλά.
9. ὁ κακὸς βλέπει τὴν ἔρημον καὶ τοὺς ἐσχάτους οἴκους.
10. πρῶτοι οἱ δοῦλοι· ἔσχατοι οἱ κακοί.
11. τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ μικρᾷ γράφει ὁ κύριος λόγον ἀγαθόν.
12. τοὺς πιστοὺς βλέπει ὁ πιστός.
13. ἔσχατοι οἱ δοῦλοι οἱ κακοί· πρῶτοι οἱ υἱοὶ οἱ ἀγαθοί.

-
14. ὁ υἱὸς τοῦ ἐσχάτου ἀδελφοῦ βλέπει τὰς καλὰς ἐκκλησίας τοῦ κυρίου.
 15. ἄλλην παραβολὴν λέγομεν τῇ κακῇ βασιλείᾳ.
 16. πρώτη ἡ ἐκκλησία· ἐσχάτη ἡ ἄλλη βασιλεία.
 17. ταῖς πισταῖς λέγει ὁ κύριος παραβολὴν καλὴν καὶ τοῖς πιστοῖς.
 18. ὁ ἀγαθὸς γράφει ἀγαθὰ· ὁ κακὸς κακὰ.
 19. ἀγαθὸς ὁ δοῦλος καὶ λέγει καλά.
 20. ἡ ἀλήθεια πιστὴ καὶ ἡ ὥρα κακὴ.

B. Traduceți în limba greacă:

1. Primei biserici îi scrie Domnul prima pildă.
2. Femeia cea bună vede drumurile deșertului.
3. Lucrurile bune sunt primele și lucrurile rele ultimele.
4. Moartea este rea și viața este bună.
5. Domnul împărăției înviază pe bărbații credincioși și pe femeile credincioase.
6. Cei buni cunosc pe cei răi, și cei răi pe cei buni.
7. Noi spunem cuvintele bune bisericii, și cuvintele rele le scriem fraților.
8. Tu vezi zilele bune ale Domnului vieții.
9. Drumurile sunt bune și oamenii răi.
10. Primul dar este ultimul iar ultimul (dar) primul.
11. Slujitorii cei buni cunosc adevărul și slava domnului.
12. Ultima zi ia pe slujitorii cei răi.
13. Oamenii distrug templele frumoase și casele mici.
14. Cei drepti au o altă casă.
15. Biserica ia cealaltă casă.
16. Eu cunosc celelalte căi.
17. Domnul spune cealaltă pildă primei biserici.